

4. Стахов О.І. Організація обліку реалізації товарів на підприємствах роздрібно торгівлі // Журнал «Young Scientist» – № 4 (56) – April, 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/ru/archive/56/>.

5. Власна справа: роздрібна торгівля // Вісник: офіційно про податки – №6 (958) – лютий 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100007144-vlasna-sprava-rozdribna-torgivlya>.

6. Шерер І.Л. Модель організації обліку доходів за програмами лояльності відповідно до Міжнародних Стандартів Фінансової Звітності // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць (ISSN 2313-4569); за ред. М.І. Зверякова (голов. ред.) та ін. Одеса: Одеський національний економічний університет. 2018. № 1 (65). С. 186–195. Annual IMF report Promoting Inclusive Growth. 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2017/eng/pdfs/IMF-AR17-English.pdf>.

7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_025.

8. МСФЗ (IFRS) 15 «Дохід від договорів з клієнтами. Використання МСФЗ» // Все про бухгалтерський облік. 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vobu.ua/ukr/documents/item/msfz-15-dokhid-vid-dohovorivz-kliientamy>.

Шульга А.І.

студентка,

Науковий керівник: Собченко (Кінєва) Т.С.

кандидат економічних наук, доцент,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ПРОЦЕСИ ВІДТВОРЕННЯ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Найважливішою умовою існування людського суспільства є споживання матеріальних благ, зокрема продуктів харчування. Основним джерелом їх одержання є сільськогосподарське виробництво. Безперервність споживання продукції сільського господарства зумовлює і безперервність сільськогосподарського виробництва. Основними умовами здійснення процесу виробництва є наявність засобів виробництва та робочої сили. У результаті поєднання цих умов створюється певний продукт, який через систему розподілу та обміну надходить до споживача. Споживання виробленого продукту, з одного боку, робить необхідним виробництво нової «порції» суспільного продукту, з іншого – створює передумови такого виробництва. Отже, процеси виробництва та споживання, постійно повторюючись, трансформуються у процес економічного відтворення.

Сільське господарство являє собою особливу галузь економіки, специфіка виробничих процесів у якій накладає відбиток на розвиток економічних відносин. Незважаючи на те, що існує велика розмаїтість у сільськогосподарських зонах, можна виділити деякі загальні моменти, властивим процесам відтворення в галузі в цілому.

Особливості процесу відтворення в сільському господарстві укладаються в наступному (рис. 1):

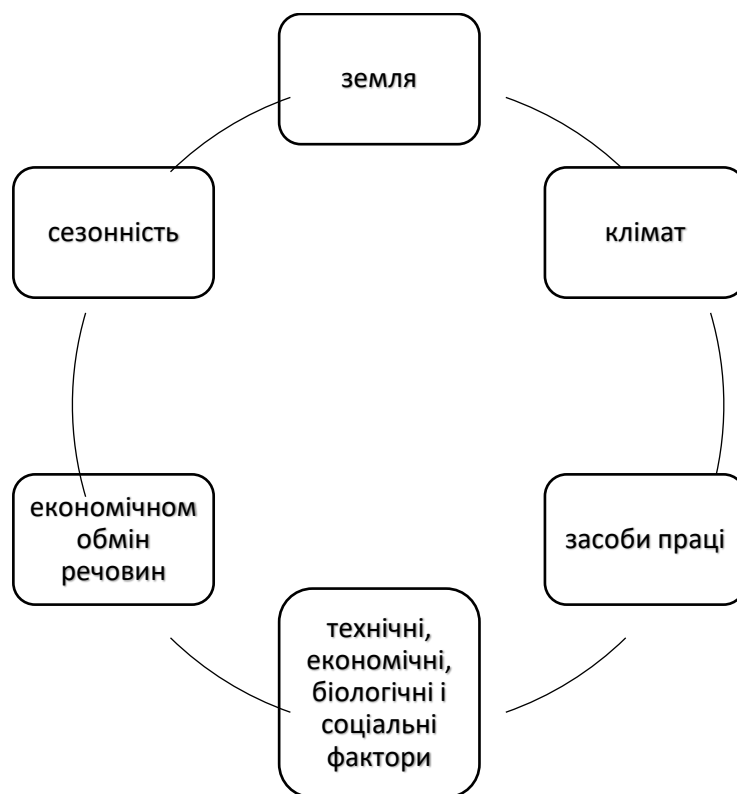

Рис. 1. Процеси відтворення в сільському господарстві

1) цикл виробництва триває один календарний рік (хоча відомі зони землеробства, у яких, завдяки особливим кліматичним умовам, можна збирати два і три врожаю в рік);

2) у сільському господарстві основним засобом виробництва є земля. Особливості землі як засобу виробництва:

- земля – це вічний, природний, вільний не відтворений засіб виробництва;

- кількість оброблюваних земель обмежена, а якість знаходиться під впливом природних умов і тому різна. За природною родючістю всі землі умовно підрозділяються на кращі, середні і гірші;

3) сільськогосподарське виробництво в значній мірі залежить від природних, кліматичних умов, що найчастіше діють несприятливо (як показує практика, у сільському господарстві кожний другий рік є неврожайним). Тому в сільськогосподарських підприємствах значна частина прибутку (до 25% чистого прибутку) спрямовується в резервний фонд;

4) у сільськогосподарських підприємствах значна частина коштів праці піддається фізичному зносу від бездіяльності. Для того, щоб усі технологічні операції в цій галузі провадилися якісно і вчасно, кожне господарство повинне мати повний набір знарядь праці, використовуваних лише кілька днів (від сили – два тижні) у році;

5) у сільськогосподарських підприємствах визначена частина продукції (наприклад, насіння, худоба, що залишаються у господарстві з метою подальшого розмноження) залишається в господарстві і не надходить до

економічного обороту. Тому сільськогосподарські підприємства в меншому ступені беруть участь в економічному обміні речовин у суспільстві;

б) у сільськогосподарському виробництві переплітаються і взаємодіють технічні, економічні, біологічні і соціальні фактори виробництва, що створює в ряді випадків додаткові складності і небажані наслідки для суспільства (наприклад, коли землю «перегодували» добривами).

Розрізняють два типи відтворення в сільському господарстві: просте і розширене. При простому відтворенні виробництво матеріальних благ відновлюється в попередніх розмірах, при розширеному відтворенні обсяги виробництва безперервно зростають. Тому просте відтворення завжди є складовою і основою розширеного. Здійснення розширеного відтворення в сільському господарстві передбачає систематичне використання певної частини додаткового продукту на збільшення обсягів виробництва. При цьому не тільки відшкодовуються матеріальні блага, а й створюються нові засоби виробництва і предмети споживання, які є матеріальною основою розширеного відтворення.

Розширене відтворення – це систематичне збільшення виробництва сільськогосподарської продукції, що дає змогу не лише забезпечити досягнутий рівень розвитку суспільства, а й виробляти додаткові засоби і предмети споживання. В аграрних підприємствах розширене відтворення може відбуватися в двох формах – екстенсивній та інтенсивній. При екстенсивному відтворенні розширення масштабів виробництва здійснюється за рахунок залучення додаткових ресурсів (збільшення посівних площ, поголів'я худоби, трудових ресурсів та ін.) при незмінному технічному рівні. Інтенсивне відтворення передбачає збільшення виробництва сільськогосподарської продукції на основі зростання продуктивності праці, яке забезпечується вдосконаленням техніки, технології і організації виробництва, впровадженням досягнень науково-технічного прогресу.

У сучасній економічній літературі поряд з простим і розширеним відтворенням виділяють також звужений тип відтворення, коли обсяги виробництва скорочуються. Таку зміну в поглядах можна пояснити тим, що ідеологія планової економіки не передбачала можливе зменшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції. Але динаміка показників розвитку галузі в 90х роках ХХ ст. переконливо показала, що існує і звужений тип відтворення в сільському господарстві. Так, за період 1990–1999 рр. в Україні обсяги виробництва валової продукції сільського господарства в цілому, зокрема продукції рослинництва та тваринництва, мали чітко виражену тенденцію до скорочення.

Визнання можливості звуженого відтворення в сільському господарстві пов'язане з реалізацією теорії циклічності економічного розвитку, коли періоди економічного зростання чергуються з періодами уповільнення темпів розвитку або навіть з періодами спаду суспільного виробництва [4, с. 320].

Процес відтворення в сільському господарстві відбувається на основі діалектичної єдності розвитку продуктивних сил (удосконалення засобів виробництва, підвищення кваліфікації робочої сили) та виробничих відносин. У дальшому розвитку сільськогосподарського виробництва нині центральне

місце займає перебудова виробничих відносин у селі, яка покликана повернути селянинові становище господаря на землі, зацікавленого в збільшенні виробництва продукції і підвищенні її якості.

Відтворення в сільському господарстві – це постійне повторення і безперервне відновлення процесу сільськогосподарського виробництва. Обґрунтовуючи необхідність розширеного відтворення в сільському господарстві України, слід урахувати те, що розширене відтворення передбачає збільшення розмірів ресурсів до кожного наступного циклу виробництва та поліпшення їх якості. Це вимагає додаткових фінансових ресурсів, гострий дефіцит яких відчувають як окремі сільськогосподарські підприємства України, так і держава в цілому.

Список використаних джерел:

1. Андрійчук В.Г. Економіка аграрного підприємства: Навч. метод. посібник. – К.: КНЕУ, 2015. – 356 с.
2. Відтворення та ефективне використання ресурсного потенціалу АПК (теоретичні і практичні аспекти) / Відповід. ред. акад. УААН, В.М. Трегобчук. – К.: ІЕ НАН України, 2016. – 259 с.
3. Макогон В.В. Еколого-економічна складова ефективного відтворення в сільському господарстві // Вісник Харк. нац. техн. ун-ту сільського господарства: Економічні науки. – Вип. 34. – Харків, 2015. – С. 137-140.
4. Макогон В.В. Екологічні проблеми ефективного відтворення у аграрному секторі // Зб. наук. пр. / Луган. нац. аграр. ун-т: Економічні науки. – 2014. – № 61 (84). – С. 319-323.